

**SERVICE PUBLIC FEDERAL DE PROGRAMMATION
DEVELOPPEMENT DURABLE**

[C - 2013/11468]

**18 JUILLET 2013. — Arrêté royal
portant fixation de la vision stratégique fédérale à long terme
de développement durable**

RAPPORT AU ROI

Sire,

Le projet d'arrêté que nous avons l'honneur de soumettre à la signature de Votre Majesté, exécute l'article 2/1 de la loi du 5 mai 1997 relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable, modifiée par la loi du 30 juillet 2010. Cette disposition détermine que la vision stratégique fédérale à long terme de développement durable, ci-après dénommée « la vision à long terme », est fixée par Votre Majesté par un arrêté, délibéré en Conseil des Ministres après débat parlementaire et avec la société civile organisée.

Comme le précise la loi, la vision à long terme constitue un élément central de la stratégie fédérale de développement durable. En effet, comme le stipule l'article 2/1, deuxième alinéa, « La vision à long terme comprend les objectifs à long terme poursuivis par le gouvernement fédéral dans les politiques qu'il mène. Elle chapeaute le cycle de plans et rapports de développement durable instauré par la présente loi. Elle sert de cadre de référence aux activités de la Commission interdépartementale pour le Développement durable, du Service qui est chargé par le Roi de la préparation et de la coordination de la politique fédérale du développement durable, et du Bureau fédéral du plan. Elle fixe également un ensemble d'indicateurs permettant de rendre compte de l'atteinte de ces objectifs. »

Tant les Conférences des Nations Unies sur le Développement Durable depuis 1992, que les travaux de l'OCDE ou la stratégie de développement durable de l'Union européenne insiste sur l'importance de définir des objectifs à long terme afin d'atteindre un développement durable. Dans la foulée de la dernière Conférence des Nations Unies à Rio en juin 2012, cette vision à long terme exprime donc la volonté de renouveler l'engagement politique en faveur d'un développement durable.

Par ailleurs, les rapports fédéraux sur le développement durable publiés par le Bureau fédéral du Plan et les avis rendus par le Conseil fédéral du Développement Durable ont insisté depuis 1997 sur l'importance d'adopter des objectifs à long terme afin de réorienter notre mode de développement vers un modèle plus soutenable.

La communauté internationale place l'être humain au centre de la politique de développement durable. Les objectifs de développement durable à long terme peuvent donc être considérés comme une concrétisation des droits des générations actuelles et futures. Ces droits sont inscrits dans la Constitution belge. Il s'agit plus particulièrement des droits à mener une vie conforme à la dignité humaine, au travail, à une sécurité sociale, à la protection de la santé, à un logement décent, ainsi que du droit à l'épanouissement culturel et social, du droit à l'enseignement, et du droit à la protection d'un environnement sain.

Comme le précise l'exposé des motifs de la loi, « Ces objectifs de développement durable à long terme pourront mieux être atteints si des coopérations entre tous les niveaux de pouvoirs se mettent en place comme le prévoit l'accord-cadre sur la stratégie nationale de développement durable. La vision stratégique à long terme peut constituer dans ce contexte une contribution fédérale à ce processus. » Cette vision à long terme vise notamment à répondre aux engagements souscrits par la Belgique aux niveaux international et européen. En outre, elle cadre seulement dans les compétences de l'Etat fédéral. Par ailleurs, il est entendu que les objectifs proposés s'inscrivent dans le contexte européen et international.

Enfin, les objectifs proposés tentent de présenter l'état de la situation souhaité à l'horizon 2050 pour la société belge en développement durable. Ils ont été conçus comme un ensemble cohérent nécessitant une réalisation conjointe. Ils ont été proposés s'il a été établi que l'Etat fédéral dispose de leviers pour contribuer à leur réalisation. Les indicateurs proposés existent déjà, mais peuvent à tout moment être revus ou peaufinés. Ils sont soit liés directement à l'objectif, soit une valeur proche permettant de cerner partiellement l'état de la situation souhaitée. Le rapportage sur les indicateurs se fera à travers des rapports fédéraux de développement durable, les rapports de la Commission et ceux des membres de cette Commission. Ce rapportage est communiqué aux membres du gouvernement fédéral, aux Chambres législatives et au Conseil.

**PROGRAMMATORISCHE FEDERALE OVERHEIDSDIENST
DUURZAME ONTWIKKELING**

[C - 2013/11468]

**18 JULI 2013. — Koninklijk besluit
houdende vaststelling van de federale beleidsvisie op lange termijn
inzake duurzame ontwikkeling**

VERSLAG AAN DE KONING

Sire,

Het ontwerp van besluit dat wij de eer hebben aan Uwe Majesteit ter ondertekening voor te leggen, voert artikel 2/1 van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, gewijzigd bij de wet van 30 juli 2010, uit. Deze bepaling stelt dat de federale beleidsvisie op lange termijn inzake duurzame ontwikkeling, hierna « de langetermijnvisie » genoemd, wordt bepaald door Uwe Majesteit bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad en dit na een parlementair debat en met het georganiseerde middenveld.

Zoals de wet nader bepaalt, vormt de langetermijnvisie een kernelement van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling. Zoals bepaald in artikel 2/1, tweede lid, « De langetermijnvisie omvat de langetermijndoelstellingen die de federale regering nastreeft in het door haar gevoerde beleid. Ze staat boven de door deze wet ingestelde cyclus van federale plannen en rapporten inzake duurzame ontwikkeling. Ze dient als leidraad voor de werkzaamheden van de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling, de Dienst die door de Koning belast is met de voorbereiding en de coördinatie van de uitvoering van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, en het Federaal Planbureau. Ze stelt ook een geheel van indicatoren vast om rekenschap te geven over het behalen van deze doelstellingen. »

Zowel de conferenties van de Verenigde Naties over duurzame ontwikkeling sinds 1992 als de werkzaamheden van de OESO of de strategie inzake duurzame ontwikkeling van de Europese Unie benadrukken het belang om langetermijndoelstellingen te bepalen teneinde een duurzame ontwikkeling te bereiken. In aansluiting op de recentste conferentie van de Verenigde Naties in Rio in juni 2012 drukt deze langetermijnvisie dus de wil uit om het politieke engagement ten gunste van duurzame ontwikkeling te vernieuwen.

Bovendien hebben de door het Federaal Planbureau gepubliceerde federale rapporten inzake duurzame ontwikkeling en de door de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling uitgebrachte adviezen sinds 1997 het belang benadrukt om langetermijndoelstellingen aan te nemen om onze ontwikkelingswijze naar een houdbaarder patroon te leiden.

De internationale gemeenschap stelt de mens centraal in het beleid inzake duurzame ontwikkeling. Daarom kunnen de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling op lange termijn beschouwd worden als een concretisering van de rechten van de huidige en toekomstige generaties. Die rechten zijn ingeschreven in de Belgische Grondwet. Het gaat in het bijzonder om het recht op een menswaardig leven, op arbeid, op sociale zekerheid, op bescherming van de gezondheid, op behoorlijke huisvesting, en ook om het recht op culturele en maatschappelijke ontplooiing, het recht op onderwijs en het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu.

De memorie van toelichting van de wet stelde duidelijk : « Deze langetermijndoelstellingen inzake duurzame ontwikkeling zullen beter kunnen worden bereikt als er samenwerking wordt opgezet tussen alle overheidsniveaus waarin het kaderakkoord over de nationale strategie voor duurzame ontwikkeling voorziet. In die context kan de beleidsvisie op lange termijn een federale bijdrage vormen aan dit proces. » Deze langetermijnvisie streeft er met name naar de verbintenissen die België op internationaal en Europees niveau heeft aangegaan, na te komen. Zij kadert bovendien enkel binnen de bevoegdheden van de federale Staat. Verder spreekt het voor zich dat de voorgestelde doelstellingen passen binnen de internationale en Europese context.

Tenslotte proberen de voorgestelde doelstellingen de gewenste stand van zaken te schetsen waarin de Belgische maatschappij zich tegen 2050 op het vlak van duurzame ontwikkeling zou moeten bevinden. Zij zijn opgevat als een samenhangend geheel dat een gezamenlijke verwezenlijking vergt. Zij zijn voorgesteld wanneer vast stond dat de federale Staat over hefboomen beschikt om bij te dragen tot hun verwezenlijking. De voorgestelde indicatoren bestaan reeds, maar kunnen steeds herzien of verfijnd worden. Ofwel houden ze rechtstreeks verband met de doelstelling, ofwel vormen ze een benaderende waarde die de gewenste stand van zaken gedeeltelijk vat. De rapportering over de indicatoren zal gebeuren via de federale rapporten inzake duurzame ontwikkeling, de rapporten van de Commissie en van de leden van de Commissie. De rapportering wordt meegedeeld aan de leden van de federale regering, de Wetgevende Kamers en de Raad.

La vision à long terme vise à adresser les défis majeurs posés par notre mode de développement. Quatre défis ont été identifiés. Il s'agit d'assurer :

- la cohésion sociale dans une société où chacun disposera d'un accès égal à tous les domaines de la vie,
- une société résiliente qui adapte son économie aux défis économiques, sociaux et environnementaux,
- la préservation de l'environnement,
- une autorité publique fédérale qui assume sa responsabilité sociétale.

En d'autres termes, le bien-être humain est la finalité qui doit être assurée par une refonte de nos modes de consommation et de production en tenant compte des limites de notre écosystème.

Pour répondre à ces défis, des objectifs ont été fixés pour plusieurs domaines.

Concernant la cohésion sociale, les objectifs visent la lutte contre la précarité, la santé, et l'emploi.

Concernant l'adaptation de l'économie, les objectifs visent les modes de consommation et de production, l'énergie, l'alimentation et la mobilité et les transports.

Concernant la préservation de l'environnement, les objectifs visent les changements climatiques, les ressources naturelles, l'air extérieur et intérieur, la biodiversité et la protection de la mer.

Concernant l'autorité publique fédérale assumant sa responsabilité sociétale, les objectifs visent les pouvoirs publics, les finances publiques, la politique scientifique et la coopération au développement.

Discussion article par article

L'article 1er fixe les objectifs de la vision à long terme tel que visés à l'art. 2/1 de la loi du 5 mai 1997 relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable sous la forme de l'annexe I du présent projet d'arrêté.

L'article 2 fixe les indicateurs de la vision à long terme tel que visés à l'article 2/1 de la loi du 5 mai 1997 relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable sous la forme de l'annexe II du présent projet d'arrêté.

L'article 3 prévoit que l'annexe II sera remplacée au plus tard lors de la fixation d'un prochain plan de développement durable.

L'article 4 n'appelle aucun commentaire.

Nous avons l'honneur d'être,

Sire,

de Votre Majesté,
les très respectueux
et les très fidèles serviteurs.

Le Ministre des Finances,
K. GEENS

Le Secrétaire d'Etat au Développement durable,
S. VERHERSTRAETEN

17 JUILLET 2013. — Arrêté royal portant fixation de la vision stratégique à long terme de développement durable

ALBERT II, Roi des Belges,
A tous, présents et à venir, Salut.

Vu la loi du 5 mai 1997 relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable, l'article 2/1 inséré par la loi du 30 juillet 2010;

Vu l'avis « sur la vision à long terme du développement durable 2050 » du Conseil fédéral du Développement durable, approuvé par son assemblée générale du 25 mai 2012;

Vu la résolution de la Chambre des Représentants de Belgique sur la vision à long terme en matière de développement durable, adoptée dans sa séance plénière du 19 juillet 2012;

Vu l'avis de l'Inspecteur des Finances, donné le 20 février 2013;

Vu l'accord du Ministre du Budget, donné le 15 avril 2013;

Deze langetermijnvisie streeft ernaar een antwoord te bieden op de grote uitdagingen die met onze wijze van ontwikkeling gepaard gaan. Er werden vier uitdagingen geïdentificeerd. Het gaat erom :

- de sociale cohesie te waarborgen in een samenleving waarin iedereen over een gelijke toegang beschikt tot alle levensdomeinen,
- een flexibele samenleving te verzekeren die haar economie aanpast aan de economische, sociale en leefmilieu- uitdagingen,
- de bescherming van het leefmilieu te garanderen,
- maatschappelijke verantwoordelijkheid op te nemen als federale overheid.

Met andere woorden, het menselijk welzijn vormt het einddoel dat moet worden verzekerd door onze consumptie- en productiewijzen te herzien waarbij rekening wordt gehouden met de beperkingen van ons ecosysteem.

Om deze uitdagingen op te nemen, werden voor verschillende domeinen doelstellingen vastgelegd.

Wat de sociale cohesie betreft, zijn de doelstellingen gericht op kansarmoedebestrijding, gezondheid en werkgelegenheid.

Wat de aanpassing van de economie betreft, zijn de doelstellingen gericht op de consumptie- en productiewijzen, energie, voeding en mobiliteit en vervoer.

Wat de milieubescherming betreft, zijn de doelstellingen gericht op de klimaatverandering, natuurlijke hulpbronnen, binnen- en buitenlucht, biodiversiteit en bescherming van de zee.

Wat de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de federale overheid betreft, zijn de doelstellingen gericht op de overheden, de overheidsfinanciën, het wetenschapsbeleid en de ontwikkelingssamenwerking.

Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1 legt de doelstellingen van de langetermijnvisie, bedoeld in artikel 2/1 van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling vast als een bijlage I van dit ontwerp van besluit.

Artikel 2 legt de indicatoren van duurzame ontwikkeling, bedoeld in artikel 2/1 van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling vast als een bijlage II van dit ontwerp van besluit.

Artikel 3 bepaalt dat bijlage II uiterlijk bij de vaststelling van een volgend plan inzake duurzame ontwikkeling vervangen wordt.

Artikel 4 behoeft geen commentaar.

Wij hebben de eer te zijn,

Sire,

van Uwe Majesteit,
de zeer eerbiedige
en zeer getrouwe dienaars

De Minister van Financiën,
K. GEENS

De Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling,
S. VERHERSTRAETEN

17 JULI 2013. — Koninklijk besluit houdende vaststelling van de beleidsvisie op lange termijn inzake duurzame ontwikkeling

ALBERT II, Koning der Belgen,
Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groot.

Gelet op de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, artikel 2/1, ingevoegd bij de wet van 30 juli 2010;

Gelet op het advies « over de langetermijnvisie duurzame ontwikkeling 2050 » van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling, goedgekeurd door haar algemene vergadering van 25 mei 2012;

Gelet op de resolutie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers betreffende de langetermijnvisie inzake duurzame ontwikkeling, aangenomen tijdens haar plenaire vergadering van 19 juli 2012;

Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën, gegeven op 20 februari 2013;

Gelet op de akkoordbevinding van de Minister van Begroting, gegeven op 15 april 2013;

Considérant les travaux et les conclusions de la Conférence de l'ONU sur l'Environnement et le Développement à Rio de Janeiro en 1992, du Sommet mondial du Développement durable à Johannesburg en 2002 et de la Conférence de l'ONU sur le Développement durable à Rio de Janeiro en 2012;

Considérant les travaux et les contributions de la Commission interdépartementale pour le développement durable et du Bureau fédéral du Plan;

Sur la proposition du Ministre des Finances et du Secrétaire d'Etat au Développement durable et sur l'avis des Ministres qui en ont délibéré en Conseil,

Nous avons arrêté et arrêtons :

Article 1er. Les objectifs à long terme, visés à l'article 2/1, deuxième alinéa, de la loi du 5 mai 1997 relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable sont établis conformément au texte annexé au présent arrêté.

Art. 2. L'ensemble d'indicateurs, visé à l'article 2/1 de la loi du 5 mai 1997 relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable est établi conformément à la liste annexée au présent arrêté.

Art. 3. L'annexe, fixé par l'article 2, est remplacée au plus tard lors de la fixation d'un prochain plan fédéral de développement durable.

Art. 4. Les Ministres sont chargés, chacun en ce qui le concerne, de l'exécution du présent arrêté.

Donné à Bruxelles, le 18 juillet 2013.

ALBERT

Par le Roi :

Le Ministre des Finances,
K. GEENS

Le Secrétaire d'Etat au Développement durable,
S. VERHERSTRAETEN

Annexe 1re

Les objectifs à long terme, visés à article 1er

1. Une société qui promeut la cohésion sociale

En 2050, notre société sera inclusive, c'est-à-dire une société où chacun disposera d'un accès égal à tous les domaines de la vie, tenant compte de la particularité des régions rurales et des villes.

Ainsi l'intégration sera favorisée et facilitée, en dépassant toutes les discriminations pouvant exister entre les individus (genre, culture, origines, etc.). Le lien social sera tissé entre générations, cultures et catégories sociales. Les conflits seront gérés pour assurer une sécurité de base à tous ainsi qu'une cohésion sociale. La solidarité et le bénévolat seront encouragés. Les conditions préalables au bien-être des citoyens seront réunies, à savoir : la paix, l'éducation, le revenu, la santé, le logement décent, un écosystème stable, des ressources durables et la justice sociale.

Favorisant le bien-être de chaque individu, il sera essentiel qu'une société inclusive lutte contre la pauvreté et les inégalités sociales, notamment en matière de santé. Elle sera adaptée aux nouvelles situations de la santé publique, comme les maladies chroniques, et préservera en outre le meilleur niveau de vie possible pour tous grâce à l'éducation et par le biais d'emplois appropriés et respectueux des conditions de vie et de santé.

Cohésion sociale et lutte contre la précarité

1. Les femmes et les hommes exerceront leurs droits de manière égale. Ils pourront contribuer à tous les aspects du développement de la société et à l'amélioration des conditions de vie sans distinction, exclusion ou restriction sur la base du sexe.

2. Toute personne disposera de revenus du travail, du patrimoine ou de remplacement et aura accès aux services d'intérêt général. Elle pourra ainsi, au cours des différentes étapes de son existence, subvenir à l'ensemble des besoins inhérents à une vie conforme à la dignité humaine.

Overwegende de werkzaamheden en de besluiten van de VN-conferentie voor Milieu en Ontwikkeling van Rio de Janeiro in 1992, de Wereldtop voor Duurzame Ontwikkeling van Johannesburg in 2002 en de VN-conferentie voor Duurzame Ontwikkeling van Rio de Janeiro in 2012;

Overwegende de werkzaamheden en de bijdragen van de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling en van het Federaal Planbureau;

Op voordracht van de Minister van Financiën en de Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en het advies van de in Raad vergaderde Ministers,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

Artikel 1. De langetermijndoelstellingen, bedoeld in artikel 2/1, tweede lid, van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling worden vastgesteld volgens de als bijlage bij dit besluit gevoegde tekst.

Art. 2. Het geheel van indicatoren, bedoeld in artikel 2/1, tweede lid, van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling wordt vastgesteld volgens de als bijlage bij dit besluit gevoegde lijst.

Art. 3. De bijlage, vastgesteld krachtens artikel 2, wordt vervangen uiterlijk bij de vaststelling van een volgend federaal plan inzake duurzame ontwikkeling.

Art. 4. De Ministers zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 18 juli 2013.

ALBERT

Van Koningswege :

De Minister van Financiën,
K. GEENS

De Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling,
S. VERHERSTRAETEN

Bijlage 1

De langetermijndoelstellingen, bedoeld in artikel 1

1. Een maatschappij die de sociale cohesie bevordert

In 2050 zal onze maatschappij een inclusieve maatschappij zijn. Dit wil zeggen een maatschappij waar iedereen gelijke toegang zal hebben tot alle levensdomeinen, rekening houdend met de eigenheid van het platteland en de stad.

In dat kader zal de integratie bevorderd en vergemakkelijkt worden. Alle vormen van discriminatie die tussen personen kunnen bestaan (geslacht, cultuur, afkomst enzovoort), zullen worden geweerd. Het maatschappelijk weefsel zal worden versterkt tussen generaties, culturen en maatschappelijke categorieën. Conflicten zullen worden aangepakt om bestaanszekerheid en sociale cohesie te garanderen. Solidariteit en vrijwilligerswerk zullen worden aangemoedigd. De voorafgaande voorwaarden voor het welzijn van de burgers zullen vervuld zijn, namelijk : vrede, onderwijs, inkomen, gezondheid, waardige huisvesting, een stabiel ecosysteem, duurzame hulpbronnen en sociale rechtvaardigheid.

Aangezien een inclusieve maatschappij het welzijn van elke persoon wil bevorderen, zal het essentieel zijn om armoede en sociale ongelijkheden te bestrijden, inzonderheid op het vlak van gezondheid. Hierbij zal ingespeeld worden op nieuwe situaties inzake volksgezondheid, zoals chronische ziekten, en zal voor iedereen de best mogelijke levensstandaard gehandhaafd worden dankzij onderwijs en door geschikte banen die zowel de levens- als de gezondheidsomstandigheden respecteren.

Sociale cohesie en kansarmoedebestrijding

1. Vrouwen en mannen zullen hun rechten gelijk uitoefenen. Zij zullen kunnen bijdragen tot alle aspecten van de ontwikkeling van de samenleving en de verbetering van de levensomstandigheden zonder onderscheid, uitsluiting of beperking op grond van hun geslacht.

2. Iedereen zal beschikken over een inkomen uit arbeid, uit vermogen of afkomstig van sociale beschermingsstelsels en heeft toegang tot diensten van algemeen belang. Iedereen zal aldus gedurende alle fasen van zijn leven kunnen voorzien in alle behoeften om menswaardig te leven.

3. Chaque citoyen disposera de moyens pour développer les capacités à porter un projet, vecteur d'intégration sociale, entre autres par une redistribution des richesses produites.

Santé

4. La santé publique a été améliorée et elle sera maintenue à un niveau élevé. L'espérance de vie en bonne santé aura augmenté par rapport à 2010. L'écart entre l'espérance de vie en bonne santé selon les niveaux d'éducation et selon le genre sera réduit en moyenne de 50 %.

5. Les soins de santé de qualité seront accessibles à tous et en particulier pour les groupes vulnérables (personnes avec un handicap, populations précarisées, femmes en âge de procréer et enceintes et enfants etc.).

6. Les effets des dégradations environnementales sur la santé seront pris en compte. Les connaissances et le système de veille seront développés pour affiner la compréhension des liens directs de cause à effet entre l'environnement et la santé, en ce compris les risques émergents liés par ex. aux changements climatiques, à l'introduction de nouveaux produits ou aux combinaisons de polluants.

7. La morbidité/mortalité liée aux maladies chroniques sera réduite.

Emploi

8. Le marché de l'emploi sera accessible à tous et proposera un emploi décent à chaque citoyen en âge de travailler.

9. Le niveau d'emploi sera aussi stable et élevé que possible et respectera les principes d'un emploi décent. Toute personne d'âge actif aura la possibilité de trouver un emploi rémunéré.

10. Le niveau de chômage sera réduit au niveau du chômage frictionnel.

11. Les conditions de travail seront adaptées tout au long de la carrière en vue d'assurer une meilleure qualité de vie et de pouvoir travailler plus longtemps.

2. Une société qui adapte son économie aux défis économiques, sociaux et environnementaux

En 2050, nous vivrons dans une société résiliente. Les activités de production et de consommation seront fondées sur une utilisation efficace des ressources naturelles dans le respect des limites de notre planète, et elles contribueront au développement social et économique.

Toutes les parties prenantes -les pouvoirs publics, les entreprises, la société civile et chaque citoyen individuellement- contribueront à une transition équilibrée vers un modèle économiquement durable dans lequel il est donné priorité au bien-être humain et à l'impact limité sur l'environnement.

Le développement économique et la dégradation de l'environnement seront intégralement découplés. Dans ce développement la création d'emplois décents prend une position centrale, tout en garantissant une offre suffisante de biens et de services répondant aux besoins fondamentaux. Ainsi la place de notre pays dans l'économie internationale, en particulier en ce qui concerne sa compétitivité, est garantie.

Cet objectif implique des performances environnementales et sociales élevées de tous les biens et services sur leur cycle de vie (depuis l'extraction des matières premières jusqu'à leur élimination). Les formes d'énergies bas carbone, en particulier les énergies renouvelables, seront massivement développées. L'efficacité des produits sera significativement augmentée. L'accessibilité des services énergétiques, tant sur le plan spatial que financier, sera significativement augmentée pour tous.

La mobilité et les transports contribueront au développement social et économique et seront respectueux de l'environnement grâce à un système multimodal intégré, des conditions maximales de sécurité, une réduction drastique des nuisances environnementales, notamment grâce à une intégration des coûts externes dans les prix des transports et un aménagement du territoire approprié.

Les modes alimentaires n'auront d'incidence négative ni sur la santé ni sur l'environnement grâce à des produits sains, une agriculture intégrée, une réduction du gaspillage alimentaire.

Modes de consommation et production

12. Le développement économique de la société sera mesuré en tenant compte de son influence sur l'homme et l'environnement.

13. Les prix des biens et services intégreront autant que possible les externalités environnementales et sociales, en tenant compte des effets sur les trois dimensions de développement durable.

3. Ondermeer via de herverdeling van de geproduceerde welvaart zal elke burger beschikken over middelen om de capaciteiten te ontwikkelen om een project te ondernemen dat zorgt voor sociale integratie.

Gezondheid

4. De volksgezondheid is verbeterd en zal op een hoog niveau gehandhaafd worden. De levensverwachting in goede gezondheid zal gestegen zijn ten opzichte van 2010. Het verschil tussen de levensverwachting in goede gezondheid naargelang van het opleidingsniveau en naargelang het geslacht zal met gemiddeld 50 % verlaagd worden.

5. Kwaliteitsvolle gezondheidszorg zal toegankelijk zijn voor iedereen en in het bijzonder voor kwetsbare groepen (mensen met een handicap, kansarmen, vruchtbare en zwangere vrouwen en kinderen, enz.).

6. Er zal rekening gehouden worden met de gevolgen van milieubederf op de gezondheid. De kennis en het toezichtstelsel zal worden ontwikkeld om het inzicht in de rechtstreekse verbanden qua oorzaak en gevolg tussen het milieu en de gezondheid te verbeteren, met inbegrip van opkomende risico's die bijvoorbeeld verbonden zijn aan de klimaatveranderingen, aan de invoering van nieuwe producten of aan combinaties van vervuilende stoffen.

7. De morbiditeit/mortaliteit door chronische ziekten zal teruggebracht zijn.

Werkgelegenheid

8. De arbeidsmarkt zal voor iedereen toegankelijk zijn en de actieve bevolking waardig werk aanbieden.

9. Het werkgelegenheidsniveau zal zo hoog en stabiel mogelijk zijn en respecteert de principes van waardig werk. Iedereen op arbeidsleeftijd zal de mogelijkheid hebben betaald werk te vinden.

10. Het werkloosheidsniveau zal beperkt zijn tot de frictiewerkloosheid.

11. De arbeidsomstandigheden zullen gedurende de hele loopbaan aangepast worden om ervoor te zorgen dat de levenskwaliteit verbeterd en dat men langer kan werken.

2. Een maatschappij die haar economie aanpast aan de economische, sociale en leefmilieu- uitdagingen

In 2050 zullen we in een veerkrachtige maatschappij leven. De productie- en consumptieactiviteiten zullen gebaseerd zijn op een efficiënt gebruik van de natuurlijke hulpbronnen met inachtneming van de grenzen van onze planeet. Bovendien zullen ze bijdragen tot de sociale en economische ontwikkeling.

Alle belanghebbenden - overheden, bedrijven, het maatschappelijk middenveld en individuele burgers - zullen bijdragen aan een rechtvaardige transitie naar een duurzaam economisch model waarin menselijk welzijn en een geringe impact op het leefmilieu voorop staan.

De economische ontwikkeling en het milieubederf zullen volledig ontkoppeld zijn. In die ontwikkeling staat het creëren van waardig werk centraal, waarbij tegelijkertijd een voldoende aanbod aan goederen en diensten wordt verzekerd dat in de basisbehoeften voorziet. Hierbij wordt de plaats van ons land in de internationale economie gegarandeerd, inzonderheid wat zijn competitiviteit betreft.

Deze doelstelling houdt hoge ecologische en sociale prestaties in van alle goederen en diensten over hun hele levenscyclus (van de ontginning van de grondstoffen tot hun verwijdering). Er zal op grote schaal koolstofarme, inzonderheid hernieuwbare energie ontwikkeld worden. De energie-efficiëntie van producten zal aanzienlijk verhoogd worden. De toegankelijkheid van de energiediensten, zowel inzake fysieke toegankelijkheid als betaalbaarheid, zal voor iedereen aanzienlijk verhoogd worden.

Mobiliteit en vervoer zullen bijdragen tot de sociale en economische ontwikkeling en zullen milieuvriendelijk zijn dankzij een geïntegreerd multimodaal vervoersstelsel, maximale veiligheidsomstandigheden, een drastische vermindering van de milieuhinder, meer bepaald door de externe kosten te integreren in de vervoersprijzen en door een aangepaste ruimtelijke ordening.

De voedingspatronen zullen geen negatieve invloed hebben noch op de gezondheid noch op het milieu dankzij gezonde producten, een geïntegreerde landbouwproductie en minder voedselverspilling.

Consumptie- en productiepatronen

12. De economische ontwikkeling van de maatschappij zal worden gemeten door rekening te houden met de invloed ervan op de mens en het milieu.

13. De prijzen van goederen en diensten zullen zo veel als mogelijk de sociale en milieu-externaliteiten integreren, rekening houdend met de drie dimensies van duurzame ontwikkeling.

14. Les performances environnementales et sociales de tous les biens et services mis sur le marché seront pris en compte sur l'ensemble de leur cycle de vie.

15. Les consommateurs et les producteurs assumeront leur responsabilité sociétale en adoptant des modes de consommation et production durables.

Energie

16. Les formes d'énergies bas carbone seront prédominantes dans le mix énergétique, et les énergies renouvelables constitueront une partie significative.

17. La production d'électricité sera fortement décarbonisée (de 96 à 99 % dans la « Feuille de route pour l'énergie à l'horizon 2050 » de la Commission européenne).

18. L'augmentation de l'efficacité énergétique des produits continuera à être poursuivie dans le but de la réduction de la consommation finale de l'énergie.

19. L'utilisation de la biomasse à des fins énergétiques s'opèrera sans nuire à l'intérêt général, en particulier à la sécurité alimentaire et à la l'environnement (qualité des sols, biodiversité, etc.).

20. La sécurité d'approvisionnement énergétique sera garantie.

21. Les services énergétiques seront accessibles à tous.

Mobilité et transport

22. Toute personne aura accès à un mode de transport dont les émissions de gaz à effet de serre et de polluants, les impacts sur la diversité biologique et sur la qualité de vie sont aussi faibles que possible.

23. Les modes de transport collectifs primeront sur les modes de transport individuels. Pour le transport de marchandises, les transports ferroviaires et fluviaux seront les plus largement utilisés.

24. La mobilité et les transports seront réalisés dans des conditions maximales de sécurité visant le « zéro tué ».

25. L'utilisation des moyens de transport produira le plus faible niveau d'émission possible de polluants et de nuisances sonores, sera peu énergivore et se basera sur des sources fossiles et alternatives. Les émissions dans l'air de NOx, PM 2.5, PM 5 et PM 10 seront réduites de 80 % par rapport à 2005. Les émissions de CO2 liées à l'ensemble des modes de transports en Belgique seront réduites de 80 % au minimum par rapport à 1990.

26. L'ensemble des externalités environnementales (gaz à effet de serre, pollution, bruit...) et sociétales (accidents, congestion...) seront autant que possible intégrées dans les prix du transport.

Alimentation

27. Toute personne aura accès à une alimentation sûre, saine et à haute valeur nutritionnelle.

28. L'impact environnemental et social de nos modes de production et de consommation alimentaires sera considérablement réduit.

29. Le gaspillage tout au long de la chaîne alimentaire sera réduit substantiellement.

30. Notre société réduira les impacts néfastes de nos modes alimentaires sur la souveraineté alimentaire des pays en développement, en particulier des pays les moins avancés et des pays les plus vulnérables.

3. Une société qui préserve son environnement

En 2050, l'objectif d'un environnement sain aura été atteint. La Belgique aura réalisé de manière juste sa transition vers une société bas carbone et efficace en ressources. Elle aura pris les mesures nécessaires pour prévenir ou, à défaut corriger, les impacts environnementaux dus aux activités humaines : le réchauffement global aura été limité et restera limité à 1,5 à 2 °C à long terme, la pollution de l'eau et de l'air sera maîtrisée et n'aura plus d'incidence significative sur la santé, la biodiversité et les écosystèmes. Les biens et services rendus par les écosystèmes seront restaurés, valorisés et utilisés avec précaution et de manière durable contribuant ainsi à la préservation de la biodiversité. La biodiversité elle-même sera ainsi valorisée, conservée, protégée et restaurée et participera pleinement à une prospérité durable tout en encourageant la cohésion économique, territoriale et sociale et en sauvegardant notre héritage culturel.

14. Er zal rekening gehouden worden met de milieu- en sociale prestaties van alle op de markt gebrachte goederen en diensten, en dit gedurende hun hele levenscyclus.

15. Consumenten en producenten zullen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid opnemen, door duurzame productie- en consumptiepatronen aan te nemen.

Energie

16. De koolstofarme energievormen zullen overheersen in de energiemix. De hernieuwbare energiebronnen zullen er een significant aandeel van uitmaken.

17. De elektriciteitsproductie zal haar uitstoot van koolstof sterk verminderen (van 96 tot 99 % in de « Roadmap voor energie tegen 2050 » van de Europese Commissie).

18. De verhoging van de energie-efficiëntie van producten zal worden voortgezet met het oog op de vermindering van het eindenergieverbruik.

19. Het gebruik van biomassa voor energiedoelinden zal gebeuren zonder het algemeen belang te schaden, in het bijzonder de voedselzekerheid en het leefmilieu (bodemkwaliteit, biodiversiteit, enz.).

20. De energiebevoorrading zal verzekerd zijn.

21. Energiediensten zullen voor iedereen toegankelijk zijn.

Mobiliteit en vervoer

22. Iedereen zal toegang hebben tot een vervoerswijze waarbij de emissies van broeikasgassen en vervuilende stoffen, en de impact op de biodiversiteit en op de levenskwaliteit zo gering mogelijk is.

23. Collectieve vervoerswijzen zullen primeren boven individuele vervoerswijzen. Voor het goederenvervoer zullen spoor en binnenvaart het meest gebruikt worden.

24. Mobiliteit en vervoer zullen onder maximale veiligheidsomstandigheden gebeuren met « nul doden » als doel.

25. Het gebruik van vervoersmiddelen zal gepaard gaan met de uitstoot van zo weinig mogelijk vervuilende stoffen en geluidshinder, zal energie-efficiënt zijn en gebeuren op basis van fossiele en alternatieve bronnen. De uitstoot in de lucht van NOx, PM 2.5, PM 5 en PM 10 zal met 80 % verminderd zijn ten opzichte van 2005. De uitstoot van broeikasgassen in België zal met minstens 80 % verminderd zijn ten opzichte van 1990.

26. De verschillende milieu- (broeikasgassen, vervuiling, lawaai...) en sociale externaliteiten (ongevallen, files...) zullen zoveel als mogelijk geïntegreerd worden in de vervoerprijzen.

Voeding

27. Iedereen zal toegang hebben tot veilige, gezonde en voedzame voeding.

28. De sociale en ecologische impact van onze productie- en consumptiewijzen op het vlak van voedingsmiddelen zal aanzienlijk verlaagd zijn.

29. De voedselverspilling over de volledige voedingsketen zal aanzienlijk verminderd zijn.

30. Onze maatschappij zal de nadelige invloed van onze voedingswijzen op de voedselsovereiniteit van de ontwikkelingslanden verminderen.

3. Een maatschappij die haar leefmilieu beschermt

In 2050 zal de doelstelling van een gezond leefmilieu bereikt zijn. België zal zijn transitie naar een koolstofarme en resource-efficiënte maatschappij op een rechtvaardige manier verwezenlijkt hebben. Het zal de nodige maatregelen genomen hebben om de milieu-impact veroorzaakt door menselijke activiteiten te voorkomen, of indien niet, bij te sturen : de totale opwarming zal beperkt zijn en blijft beperkt tot 1,5 tot 2 °C op lange termijn, de water- en luchtverontreiniging zullen onder controle zijn en hebben geen noemenswaardige invloed meer op de gezondheid, de biodiversiteit en de ecosystemen. De goederen en diensten die de ecosystemen leveren, zullen hersteld en gevaloriseerd zijn. Ze zullen behoedzaam en duurzaam gebruikt worden, waardoor ze bijdragen tot het in stand houden van de biodiversiteit. Op die manier zal de biodiversiteit zelf gevaloriseerd, bewaard, beschermd en hersteld worden en volop bijdragen tot een duurzame welvaart, waarbij zij tegelijk ook de economische, territoriale en sociale cohesie stimuleert en ons cultureel erfgoed beschermt.

Changements climatiques

31. Les émissions de gaz à effet de serre belges seront réduites domestiquement d'au moins 80 % à 95 % en 2050 par rapport à leur niveau de 1990.

32. La Belgique sera adaptée à l'impact direct et indirect des conséquences des changements climatiques.

Ressources naturelles

33. La quantité de matières premières non renouvelables consommées sera significativement diminuée. Les matières primaires ne seront exploitées que lorsque le recyclage n'offre aucune alternative à cette exploitation.

34. Les matières premières renouvelables, et notamment l'eau douce, seront exploitées sans mettre en danger la capacité des générations futures à exploiter ces ressources.

Air extérieur et intérieur

35. Les émissions de polluants, tels que oxydes d'azote, particules fines, polluants organiques persistants, métaux lourds, nitrates et phosphates, seront considérablement réduites et la pollution de l'air (intérieur et extérieur), de l'eau et des sols n'aura plus d'incidence significative, directe ou indirecte, ni sur la santé ni sur l'environnement.

Biodiversité

36. L'accès aux ressources génétiques et le partage juste et équitable des avantages découlant de leur utilisation seront assurés et contribueront efficacement à la conservation de la diversité biologique, à l'utilisation durable de ses éléments et à la lutte contre la pauvreté.

37. Les biens et les services rendus par les écosystèmes seront restaurés, valorisés et utilisés avec précaution et de manière durable, contribuant ainsi directement à la préservation de la biodiversité.

38. La propagation de nouvelles espèces exotiques invasives (1) sera jugulée. Celles déjà implantées seront en nette diminution.

39. Les zones marines belges seront protégées, restaurées et valorisées, notamment via l'établissement d'aires protégées, la connexion entre les habitats naturels, et la restauration des écosystèmes dégradés. Pour toute la partie belge de la Mer du Nord, les objectifs fixés dans la stratégie marine pour atteindre un bon état environnemental seront atteints. Dans les zones Natura 2000, les objectifs de conservation seront atteints.

4. Une société soutenue par l'autorité publique fédérale assumant sa responsabilité sociétale

En 2050, l'autorité publique fédérale, en tant qu'acteur majeur de la société, sera le garant de l'intérêt général et collectif. Elle aura développé des politiques transversales pour opérer la transition vers un développement durable, notamment en ce qui concerne le fonctionnement des pouvoirs publics et les finances publiques, la politique scientifique et la coopération au développement.

Dans le prolongement des efforts existants, une nouvelle gouvernance politique sera mise en place. Elle implique que l'autorité publique fédérale remplisse un rôle d'impulsion et de régulation par rapport à des objectifs précis et convenus. Elle se concerte et peut créer entre autres des partenariats avec tous les acteurs de la société civile (partenaires sociaux et organisations non-gouvernementales) ainsi que des mécanismes innovants de financement afin de répondre rapidement aux changements de la société. L'autorité publique fédérale remplira aussi un rôle de veille pour anticiper les incidences des politiques publiques et des nouveaux défis sociétaux sur l'ensemble des citoyens et en particulier sur les plus démunis.

Pouvoirs publics

40. L'autorité publique fédérale garantira le fonctionnement démocratique de ses organes de concertation et de consultation.

41. L'autorité publique fédérale procurera à tous les usagers, quelle que soit leur condition sociale et culturelle, un service répondant à leurs attentes, tenant compte de l'intérêt général.

42. La collaboration internationale sera orientée sur le développement durable. Les politiques publiques, y compris au niveau international et européen, seront développées en adéquation avec les objectifs de la vision à long terme de développement durable.

Klimaatverandering

31. De Belgische emissies van broeikasgassen zullen in 2050 in eigen land met minstens 80 tot 95 % gedaald zijn ten opzichte van hun niveau in 1990.

32. België zal aangepast zijn aan de directe en indirecte gevolgen van de klimaatverandering.

Natuurlijke hulpbronnen

33. De verbruikte hoeveelheid niet-hernieuwbare grondstoffen zal aanzienlijk verminderd zijn en die grondstoffen zullen enkel verder ontgonnen worden indien er geen alternatief uit recyclage bestaat.

34. Hernieuwbare grondstoffen, en met name zoet water, zullen ontgonnen worden zonder het vermogen van toekomstige generaties om die hulpbronnen te ontginnen, in het gedrang te brengen.

Buiten- en binnenlucht

35. De uitstoot van vervuilende stoffen, zoals stikstofoxiden, fijn stof, persistente organische stoffen, zware metalen, nitraten en fosfaten, zal aanzienlijk verminderd zijn en de lucht (binnen en buiten)-, water- en bodemvervuiling zal niet langer een significante - directe of indirecte - weerslag hebben, noch op de gezondheid, noch op het milieu.

Biodiversiteit

36. De toegang tot genetische hulpbronnen en het rechtvaardig en eerlijk delen van de voordelen die voortvloeien uit hun gebruik zal verzekerd zijn en efficiënt bijdragen tot het behoud van de biologische diversiteit, het duurzame gebruik van de elementen ervan, en armoedebestrijding.

37. De goederen en diensten die de ecosystemen leveren, zullen hersteld, gevaloriseerd en behoedzaam en duurzaam gebruikt worden, waardoor zij rechtstreeks zullen bijdragen tot het in stand houden van de biodiversiteit.

38. De verspreiding van nieuwe invasieve (1) uitheemse soorten zal een halt toegeroepen zijn. De reeds ingevoerde soorten zullen duidelijk in aantal gedaald zijn.

39. De Belgische mariene zones zullen beschermd, hersteld en gevaloriseerd zijn, met name via het creëren van beschermd gebieden, het verzekeren van de connectiviteit van natuurlijke habitats en herstel van beschadigde ecosystemen. Voor het gehele Belgische deel van de Noordzee zullen de doelstellingen voor het bekomen van de goede milieutoestand zoals bepaald binnen de mariene strategie bereikt zijn. Binnen de Natura 2000 gebieden zullen de instandhoudingsdoelstellingen behaald zijn.

4. Een maatschappij die ondersteund wordt door de federale overheid die haar maatschappelijke verantwoordelijkheid opneemt

In 2050 zal de federale overheid, als een belangrijke speler in de maatschappij, het algemeen en collectief belang waarborgen. De federale overheid zal transversale beleidslijnen ontwikkeld hebben om de transitie naar duurzame ontwikkeling te bewerkstelligen. Meer specifiek wat betreft de werking van de overheden en de overheidsfinanciën enerzijds, en het wetenschapsbeleid en de ontwikkelings samenwerking anderzijds.

Voortbouwend op de bestaande inspanningen zal een nieuwe politieke governance opgezet zijn. Dit houdt in dat de federale overheid een stimulerende en regulerende rol vervult ten opzichte van welomschreven en afgesproken doelstellingen. Er wordt overlegd en er kunnen onder andere partnerschappen worden gecreëerd met alle actoren van het maatschappelijk middenveld (sociale partners en niet-gouvernementele organisaties) en innoverende financieringsmechanismen opgezet worden om snel een antwoord te bieden op de veranderingen in de maatschappij. De federale overheid zal ook een waakhondfunctie vervullen om te anticiperen op de gevolgen van het overheidsbeleid en nieuwe maatschappelijke uitdagingen voor alle burgers en in het bijzonder voor de meest kansarmen.

Overheden

40. De federale overheid zal de democratische werking van haar organen voor overleg en beraadslaging blijven garanderen.

41. De federale overheid zal alle gebruikers, ongeacht hun sociale en culturele status, een dienstverlening bieden die aan hun verwachtingen beantwoordt, rekening houdend met het algemeen belang.

42. Internationale samenwerking zal gericht zijn op duurzame ontwikkeling. De federale overheid zal haar beleid, ook in de internationale en Europese dimensie, uitwerken in overeenstemming met de doelstellingen van de langetermijnvisie inzake duurzame ontwikkeling.

43. Les institutions de l'autorité publique fédérale contribueront à un développement durable en accroissant leurs performances environnementales et sociales.

Finances publiques

44. L'endettement, résultant à la fois d'évolutions sociales et d'évolutions environnementales et économiques, restera à des niveaux soutenables, c'est-à-dire ne pénalisant pas les générations futures.

45. La Belgique atteindra une situation d'équilibre dans ses relations commerciales et financières avec les autres pays.

46. Une autre approche des finances publiques consistera à ne plus voir le résultat de l'action passée de l'Etat uniquement en termes de dette publique (c'est-à-dire de passif) mais à valoriser également l'actif (au sens large) correspondant à la contribution de l'Etat à l'état des différents « capitaux » : capital physique mais aussi « capital » formation, « capital » R&D, capital environnemental, etc.

47. La fiscalité intégrera les coûts externes, en ayant fait glisser la fiscalité sur le travail vers une fiscalité sur les externalités environnementales et sociales.

48. La fraude fiscale et sociale aura disparu.

Politique scientifique

49. Les budgets de recherche & développement atteindront au moins les 3 % du PIB et augmenteront d'année en année.

50. Les résultats de la recherche seront pris en compte dans l'élaboration des politiques, en impliquant les parties prenantes et les utilisateurs de ces résultats dès le début : dans l'identification des problèmes, et dans la formulation des questions et des objectifs de la recherche.

51. La recherche stratégique se mettra au service des défis sociétaux et de développement durable.

Coopération au développement

52. Les mesures politiques dans divers domaines pertinents (commerce, réglementation financière, migration, agriculture, etc.) n'auront pas d'incidences négatives sur un développement durable dans le monde et en particulier dans les pays les moins avancés.

53. Dans le contexte du cadre global du développement post-2015 la coopération au développement visera elle aussi, sur base d'une approche fondée sur les droits à soutenir le développement et la réalisation des objectifs de développement durable tout en tenant compte des besoins fluctuants en matière de lutte contre la pauvreté des pays les plus pauvres, les plus vulnérables et les plus fragiles et au sein même de ces pays.

54. L'aide publique au développement (APD) restera un canal prévisible et efficace pour atteindre les pays et les populations les plus pauvres, tout en s'inscrivant dans les principes d'efficacité de l'aide (Déclaration de Paris, agenda d'Accra et Partenariat de Busan et adaptations ultérieures concernant l'appropriation, la concordance avec leur politique, l'harmonisation entre les donateurs, la gestion orientée résultat, la responsabilité mutuelle et une meilleure prévisibilité des moyens).

55. La coopération au développement belge continuera de s'adapter au contexte international afin de jouer un rôle là où elle s'avère nécessaire et efficace. Elle continuera à soutenir les pays en développement - en accordant la priorité aux pays les moins avancés et aux pays les plus vulnérables - à faire face aux risques environnementaux liés à la protection des ressources naturelles, à la déforestation mondiale, à la perte de biodiversité, à la désertification, au changement des modes de consommation et production, et à assurer une transition vers des sociétés bas-carbone et aussi « climate-resilient » que possible. Elle continuera de porter une attention particulière à la lutte contre les inégalités.

Note

(1) Une plante invasive est une espèce végétale : 1. introduite par l'homme de manière volontaire ou accidentelle en dehors de son aire de répartition naturelle (c'est une espèce dite « exotique »); 2. capable de maintenir des populations viables dans les milieux naturels; 3. qui présente d'importantes capacités de dispersion dans l'environnement et 4. qui tend à former des populations denses ayant un impact négatif sur les espèces indigènes.

43. De federale overheid zal bijdragen tot duurzame ontwikkeling door de milieu- en sociale prestaties van haar instellingen.

Overheidsfinanciën

44. De schuldenlast die zowel voortvloeit uit sociale verschijnselen als uit milieu- en economische verschijnselen, zal op een houdbaar niveau blijven en de toekomstige generaties dus niet belasten.

45. België zal een situatie van evenwicht bereiken wat zijn handels- en financiële relaties met andere landen betreft.

46. De overheidsfinanciën zullen op een andere manier benaderd worden, door het resultaat van de voorbije actie van de Staat niet langer uitsluitend te bekijken in termen van overheidsschuld (dit wil zeggen van passiva) maar ook de activa (in de brede zin) te valoriseren die overeenstemmen met de bijdrage van de Staat tot de verschillende « kapitalen » : fysiek kapitaal maar ook het « kapitaal » vorming, het « kapitaal » R&D, het milieukapitaal, enz.

47. De fiscaliteit zal de externe kosten integreren door de geleidelijke verschuiving van de fiscaliteit op arbeid naar een fiscaliteit op ecologische en sociale externe factoren.

48. Fiscale en sociale fraude zal verdwenen zijn.

Wetenschapsbeleid

49. De budgetten voor onderzoek & ontwikkeling zullen minstens 3 % van het bbp bedragen en nemen jaar na jaar toe.

50. Bij het uitwerken van het beleid zal rekening gehouden worden met de onderzoeksresultaten door de betrokken partijen en de gebruikers van deze resultaten van bij het begin te betrekken : bij het identificeren van de problemen en bij het formuleren van vragen en onderzoeksdoelstellingen.

51. Het strategisch onderzoek zal ten dienste staan van de maatschappelijke en duurzame ontwikkelingsuitdagingen.

Ontwikkelingssamenwerking

52. Beleidsmaatregelen in diverse relevante domeinen (handel, financiële regelgeving, migratie, landbouw,..) zullen geen negatieve invloed uitoefenen op duurzame ontwikkeling wereldwijd en in het bijzonder in de minst ontwikkelde landen.

53. Binnen het kader van het omvattend post-2015 ontwikkelingskader zal ook de ontwikkelingssamenwerking bijdragen tot de uitwerking en realisatie van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen, gestoeld op de rechtenbenadering, hierbij rekening houdend met de verschuivende noden in de strijd tegen de armoede van en binnen de armste, de meest kwetsbare en meest fragiele landen.

54. Ontwikkelingssamenwerking (ODA) zal een voorspelbaar en doeltreffend kanaal blijven voor de ondersteuning van de armste landen en bevolking, en zal hierbij voldoen aan de afspraken over doeltreffendheid van hulp (Parijsverklaring, Accra-agenda en Busanpartnerschap en latere aanpassingen inzake eigenaarschap, afstemming op hun beleid, harmonisatie met andere donoren, resultaatgericht beheer, wederzijdse verantwoording en betere voorspelbaarheid van de middelen).

55. De Belgische ontwikkelingssamenwerking zal zich blijven aanpassen aan de internationale context teneinde haar rol te blijven spelen daar waar ze dit nodig en doeltreffend acht. Ze zal de ontwikkelingslanden - met bijzondere aandacht voor de minst ontwikkelde landen en meest kwetsbare landen - blijven ondersteunen bij het aanpakken van de milieurisico's in verband met de bescherming van de natuurlijke rijkdommen, de wereldwijde ontbossing, het verlies van biodiversiteit, de bestrijding van de woestijnvorming, de verandering van de productie- en consumptiepatronen, en de transitie naar koolstofarme en zo klimaatbestendig mogelijke maatschappijen. Ze zal bijzonder aandacht blijven hebben voor de strijd tegen de ongelijkheden.

Nota

(1) Invasieve planten zijn plantensoorten die 1. door de mens vrijwillig of toevallig worden geïntroduceerd buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied (het gaat om zogenaamde « exotische » soorten); 2. in staat zijn te overleven en zich voort te planten in de natuur; 3. een sterke verspreidingscapaciteit hebben en 4. die geneigd zijn dichte populaties te vormen waarbij de inheemse soorten worden verdrongen.

Annexe 2

L'ensemble d'indicateurs, visé à l'article 2

1. Une société qui promeut la cohésion sociale

Cohésion et lutte contre la précarité

- Ecart de revenu entre les femmes et les hommes à travail égal
- Part des hommes et des femmes au sein des topmanagers
- Part de la population en dessous du seuil de pauvreté (avec une attention spécifique pour certains groupes cibles comme les familles monoparentales,...)
- Personnes confrontées à un risque de pauvreté ou d'exclusion sociale (UE-2020) en fonction du sexe et de l'âge (0-17 ans (EU-2020),
- Endettement des ménages
- Le compte satellite des institutions sans but lucratif
- Illettrisme fonctionnel
- GINI (avant et après transferts sociaux) ou ratio S80/S20
- Les inégalités de revenu n'ont pas augmenté entre 2010 et 2050.

Santé

- Espérance de vie en bonne santé par sexe, niveaux d'éducation et statuts socio-économiques
- Taux de mortalité par sexe, âge et catégories socio-économiques lié aux maladies cardiovasculaires, cancers, diabète et maladies respiratoires chroniques
- Part du ticket modérateur
- Besoins non satisfaits d'examen ou de traitement médical, tels que rapportés par soi-même

Emploi

- Taux d'emploi parmi la population active (UE-2020)
- Pourcentage de travailleurs pauvres
- Nombre de jeunes ayant quitté prématurément l'éducation et la formation (UE-2020)
- Ratio entre le taux de chômage des personnes peu qualifiées et le taux de chômage des personnes très qualifiées
- Pourcentage du travail à temps partiel involontaire, ventilé selon le sexe, l'âge, le niveau d'enseignement et statut socio-économique
- Taux d'activité
- Taux de chômage basé sur des données administratives (définition de chômage Bureau Fédéral du Plan)
- Taux de chômage basé sur enquêtes (définition de chômage Enquête sur les forces de travail)
- Pourcentage des accidents au travail
- Ecart de salaires entre hommes et femmes à travail égal
- Pourcentage de participation à la formation continuée

2. Une société qui adapte son économie aux défis économiques, sociaux et environnementaux

Modes de consommation et production

- Produits et services mis sur le marché qui détiennent un label certifié par les autorités publiques (label écologique européen, label pour les produits issus de l'agriculture biologique, label équitable, label social)
- Organisations (pouvoirs publics, entreprises, ONG, etc.) ayant mis en place un système de gestion durable (ISO14001, EMAS, ISO26000, SA8000)
- Entreprises ayant défini l'empreinte écologique et le bilan carbone de leur organisation
- Dépenses consacrées à des aliments « biologiques » dans les dépenses alimentaires d'un ménage
- Input intérieur en matières
- Consommation intérieure de matières

Bijlage 2

Het geheel van indicatoren, bedoeld in artikel 2.

1. Een maatschappij die de sociale cohesie bevordert

Sociale cohesie en kansarmoedebestrijding

- Loonkloof tussen vrouwen en mannen bij gelijk werk
- Man-vrouwverhouding bij topmanagers
- Percentage van de bevolking onder de armoededrempel (met aandacht voor specifieke categorieën zoals eenoudergezinnen,...)
- Personen met risico op armoede of sociale uitsluiting (EU-2020), naar geslacht, leeftijd (kinderen (0-17 jaar) EU-2020)
- Schuldenlast van huishoudens
- Satellietrekening van de instellingen zonder winstoogmerk
- Functionele ongeletterdheid
- GINI (voor en na sociale transfers) of ratio S80/S20
- De inkomensongelijkheid tussen 2010 en 2050 is niet gestegen.

Gezondheid

- Levensverwachting in goede gezondheid naar geslacht, opleidingsniveau, sociaaleconomisch statuut
- Sterftepercentage naar geslacht, leeftijd en sociaaleconomische categorieën in verband met hart- en bloedvatziekten, kankers, diabetes en chronische ademhalingsziekten
- Aandeel remgeld
- Personen die verklaren problemen te hebben gehad met toegang tot medisch onderzoek of behandeling

Werkgelegenheid

- Werkgelegenheidsgraad van de actieve bevolking (EU-2020)
- Werkenden met een armoederisico
- Voortijdige schoolverlaters (EU-2020)
- Percentage van de werkloosheidsgraad van laaggeschoolden ten opzichte van hooggeschoolden
- Percentage ongewild deeltijds werk, ondermeer naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en sociaaleconomisch statuut
- Activiteitsgraad
- Werkloosheidsgraad volgens administratieve gegevens (werkloosheidsdefinitie Federaal Planbureau)
- Werkloosheidsgraad volgens enquêtegegevens (werkloosheidsdefinitie Arbeidskrachten-enquête)
- Arbeidsongevallen
- Loonkloof tussen vrouwen en mannen bij gelijk werk
- Deelname aan bijscholing, opleidings- en vormingsactiviteiten in het kader van een leven lang leren

2. Een maatschappij die haar economie aanpast aan de economische, sociale en leefmilieu uitdagingen

Consumptie- en productiepatronen

- Op de markt gebrachte producten en diensten met een label dat door de overheden is gecertificeerd (Europees ecologisch label, label voor biologische landbouwproducten, eerlijk label, sociaal label)
- Organisaties (overheden, ondernemingen, ngo's, enz.) die een duurzaam beheersysteem hebben ingevoerd (ISO14001, EMAS, ISO26000, SA8000)
- Ondernemingen die de ecologische voetafdruk en de koolstofbalans van hun organisatie hebben bepaald
- Uitgaven voor « biologische » voeding in de voedingsuitgaven van een gezin
- Binnenlandse input van grondstoffen
- Binnenlands verbruik van grondstoffen

Energie

- Part de l'énergie produite à partir de sources renouvelables dans la consommation finale brute d'énergie (EU2020)
- Part d'électricité produite sans libération concomitante sous forme de CO₂ de carbone d'origine fossile
- Part d'électricité produite à partir de sources renouvelables
- Efficacité énergétique (PIB/Consommation d'énergie primaire)
- Respect de critères de durabilité pour l'importation de biomasse à des fins énergétiques
- Personnes qui déclarent avoir des problèmes pour chauffer suffisamment leur logement pour des raisons financières.

Mobilité et transport

- Utilisation des différents modes de transport (part modale des transports collectifs (privés ou publics) de personnes, part modale du rail et de la voie d'eau pour le transport de marchandises) en km parcourus, nombre de voyageurs/km ou tonnes/km
- Déplacements parcourus en vélo par rapport à 2011
- Part du transport ferroviaire et fluvial dans le transport de marchandises
- Nombre de km parcourus, nombre de voyageurs-km, tonnes-km
- Indicateur de transfert modal (personnes et marchandises)
- Nombre annuel des victimes de la route : morts/ blessés graves par milliard de km parcourus ventilés selon le genre, l'âge et le mode de transport
- Emissions de CO₂ globales dans le secteur du transport et par mode
- Performance énergétique et taux de renouvellement des véhicules de transport terrestre, aérien et de la flotte maritime battant pavillon belge
- Emissions de NO_x, PM 2.5, PM 5 et PM 10

Alimentation

- Personnes en surpoids et obèses dans population belge (par sexe, âge, catégories socio-économiques)
- Consommation quotidienne de fruits et légumes
- Consommation quotidienne de viande
- Nombre de personne recourant à l'aide alimentaire
- Introduction sur le marché de produits locaux et équitables
- Réduction de l'utilisation des ressources dans la chaîne alimentaire (à décliner par ressources prioritaires)
- Traces de résidus de pesticides de synthèse, de composés perturbateurs endocriniens dans la production agricole et les êtres humains (biomonitoring)
- Part d'agriculture intégrée et d'agriculture biologique (surface)

- Part des denrées alimentaires non périmées gaspillées
- Part des cultures alimentaires par rapport aux cultures industrielles destinées à l'exportation (y compris les biocarburants)
- Part de déforestation dans les pays en développement pour des cultures industrielles destinées à l'exportation

3. Une société qui préserve son environnement

Changements climatiques

- Emissions de gaz à effet de serre sur le territoire belge (EU2020)

Ressources naturelles

- Consommation domestique de matières (biomasse et hors biomasse)
- Etat des nappes phréatiques
- Consommation d'eau de distribution des ménages par jour par personne

Air extérieur et intérieur

- Qualité de l'air (concentrations dans l'air de CO, SO₂, NO_x, COV, PM, etc)
- Pics de pollution (ex : concentration d'ozone : nombre de jours annuels de dépassement des seuils d'information et des seuils d'effet sur la santé)
- Emissions de polluants issus des activités industrielles et domestiques, du transport, des sources naturelles

Energie

- Percentage van energie uit hernieuwbare bronnen in het bruto energie-eindverbruik (EU2020)
- Elektriciteit die wordt geproduceerd zonder de ermee gepaard gaande CO₂-ontwikkeling van fossiele koolstof
- Elektriciteit die wordt geproduceerd op basis van hernieuwbare energiebronnen
- Energie-efficiëntie (bbp/Primair energieverbruik)
- Naleving van duurzaamheidscriteria voor de invoer van biomassa voor energiedoeleinden
- Personen die verklaren problemen te hebben gehad om hun woning voldoende te verwarmen omwille van financiële redenen

Mobiliteit en vervoer

- Gebruik van de verschillende vervoerswijzen (oa modaal aandeel van het (privaat of openbaar) gemeenschappelijk personenvervoer; modaal aandeel van de spoor- en waterwegen voor het goederenvervoer) naar aantal afgelegde km, aantal reizigers/km en/of ton/km
- Verplaatsingen per fiets ten opzichte van 2011
- Percentage van het spoorwegvervoer en het binnenvaartvervoer in het goederenvervoer
- Aantal afgelegde km, aantal reizigers-km, ton-km
- Modal shift indicator (personen en goederen)
- Aantal verkeersslachtoffers op jaarbasis : doden/zwaargewonden/lichtgewonden per miljard afgelegde km verdeeld volgens geslacht, leeftijd en de vervoerswijze
- Totale CO₂-uitstoot in de transportsector en per vervoerswijze

- Energieprestatie en vervangingspercentage van transportvoertuigen op het land, in de lucht en van de onder Belgische vlag varende zeevloot

- Emissies NO_x, PM 2.5, PM 5 en PM 10

Voeding

- Personen met overgewicht of zwaarlijvigheid onder de Belgische bevolking (per geslacht, leeftijd, sociaaleconomische categorieën)
- Dagelijkse consumptie van fruit en groenten
- Dagelijkse consumptie van vlees
- Personen die een beroep doen op voedselhulp
- Introductie op de markt en consumptie van « lokale » en « eerlijke » producten
- Vermindering in het gebruik van hulpbronnen in de voedselketen (te verdelen volgens primaire hulpbronnen)
- Sporen van resten van chemische bestrijdingsmiddelen, van hormoonontregelende stoffen in de landbouwproductie en bij mensen (biomonitoring)
- Percentage geïntegreerde landbouw en biologische landbouw (oppervlakte)
- Percentage van verspilde niet-vervallen levensmiddelen
- Percentage voedselteelten tegenover industriële teelten bestemd voor de uitvoer (inclusief de biobrandstoffen)
- Ontbossing voor industriële teelten in ontwikkelingslanden bestemd voor de uitvoer

3. Een maatschappij die haar leefmilieu beschermt

Klimaatverandering

- Broeikasgasemissies op het Belgische grondgebied (EU2020)

Natuurlijke hulpbronnen

- Binnenlands verbruik van grondstoffen (biomassa en niet-biomassa)
- Staat van de grondwaterspiegel
- Verbruik van leidingwater door de gezinnen per dag per persoon

Buiten- en binnenlucht

- Luchtkwaliteit (concentraties aan CO, SO₂, NO_x, COV, PM, enz. in de lucht)
- Pollutiepieken (bv. : ozonconcentratie : aantal dagen per jaar waarop de informatie- en gezondheidsdrempels worden overschreden)
- Emissies van vervuilende stoffen afkomstig uit industriële en huishoudelijke activiteiten, uit het vervoer, uit natuurlijke hulpbronnen

- Concentrations de particules fines (PM 2.5) dans l'air
 - Quantité de produits mis sur le marché ayant un taux d'émissions limité
 - Performance des systèmes de chauffage et de ventilation dans les bâtiments (performance du parc)
 - Qualité de l'air intérieur
- Biodiversité
- Engagements pris par la Belgique au niveau international en matière de partage des avantages (Protocole de Nagoya, Traité International sur les ressources phylogénétiques pour l'alimentation et l'agriculture,)
 - Fragmentation spatiale des écosystèmes
 - Part des services écosystémiques 'fonctionnels', non détériorés et protégés
 - Nombre de demandes de brevets basés sur des ressources génétiques
 - Espèces nouvellement implantées
 - Espèces éradiquées
 - Evolution de la population des espèces implantées
 - Part d'espèces de vertébrés et invertébrés menacés d'extinction
 - Part d'écosystèmes terrestres, aquatiques, marins considérés comme dégradés/restaurés
 - Indicateurs atteints dans le cadre de OSPAR, UE, ONU
 - Nombre d'objectifs du Johannesburg Plan of Implementation atteints/Conclusion du protocole additionnel à la Convention Droit de la Mer des Nations Unies (dit « Implementation Agreement »)
4. Une société soutenue par l'autorité publique fédérale assumant sa responsabilité sociétale
- Pouvoirs publics
- Demandes gouvernementales annuelles aux conseils d'avis
 - Respect de la procédure EIDD
 - Suivi de la mise en oeuvre du PFDD
- Finances publiques
- Dette brute consolidée des administrations publiques/PIB
 - Dette publique en pourcentage du produit intérieur brut
 - Balance du compte des transactions courantes en pourcentage du PIB
 - Position extérieure de l'investissement net en pourcentage du PIB
 - Economie souterraine : écart entre taux théorique moyen de TVA et taux effectif moyen
- Politique scientifique
- % PIB consacré aux dépenses de R&D
 - Part des dépenses intérieures brutes de recherche et développement dans le PIB (y inclus les dépenses fiscales), ventilées selon secteur public/secteur privé (UE-2020)
 - Recherches fédérales avec un comité d'accompagnement actif
 - Satisfaction des comités d'accompagnement des projets
 - Recherches fédérales contribuant à des défis sociétaux et objectifs de DD
 - Part des recherches fédérales en réseau
- Coopération au développement
- Part de l'APD vers les pays les plus pauvres/vulnérables/fragiles
 - Part de l'APD consacrée aux objectifs de développement durable
 - Indicateurs développés dans le cadre de l'agenda de Paris et du Partenariat de Busan, e.a. l'aide non liée, la transparence, la prévisibilité, l'utilisation du système de pays partenaires et orientés résultats
 - Emissions sur base annuelle des pays en développement (tonnes de CO₂-eq.)
 - Aide au développement octroyée aux pays en développement d'ici 2050 (pays industrialisés et Belgique)
- Concentraties fijn stof (PM 2.5) in de lucht
 - Op de markt gebrachte producten met een beperkt emissiegehalte
 - Performantie van de verwarmings- en ventilatiesystemen in gebouwen (prestaties van het gebouwenpark)
 - Binnenluchtkwaliteit
- Biodiversiteit
- Verbintenissen die België op internationaal niveau heeft aangegaan inzake het delen van de voordelen (Protocol van Nagoya, Internationaal verdrag inzake fylogenetische hulpbronnen voor de voeding en de landbouw,)
 - Ruimtelijke fragmentatie van de ecosystemen
 - Percentage ecosysteemdiensten die 'functioneel', onbeschadigd en beschermd zijn
 - Aantal octrooiaanvragen gebaseerd op genetische hulpbronnen
 - Nieuw ingevoerde soorten
 - Verdwenen soorten
 - Evolutie van de ingevoerde soorten
 - Percentage met uitsterving bedreigde gewervelde en ongewervelde soorten
 - Percentage land- en waterecosystemen, ecosystemen in de zee die als beschadigd/hersteld worden beschouwd
 - Behaalde indicatoren zoals bepaald in het kader van OSPAR, EU, VN
 - Behaalde doelstellingen van het Johannesburg Plan of Implementation/bijkomend protocol bij het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee (« Implementation Agreement » genaamd)
4. Een maatschappij die ondersteund wordt door de federale overheid die haar maatschappelijke verantwoordelijkheid opneemt
- Overheden
- Vragen op jaarbasis vanuit de regering aan de adviesraden
 - Naleving van de DOEB-procedure
 - Opvolging van de uitvoering van het FPDO
- Overheidsfinanciën
- Geconsolideerde bruto schuld van de overheden/bbp
 - Overheidsschuld in % van het bbp
 - Balans van de lopende rekening in procent van het bbp
 - Netto buitenlandse investeringspositie in procent van het bbp
 - Ondergrondse economie : verschil tussen gemiddeld theoretisch btw-percentage en gemiddeld effectief percentage
- Wetenschapsbeleid
- Percentage van het bbp gewijd aan uitgaven voor R&D
 - Percentage van bruto binnenlandse uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling in het bbp (met inbegrip van de fiscale uitgaven), opgesplitst naar publieke en private sector (EU-2020)
 - Federaal onderzoek met een actief begeleidingscomité
 - Tevredenheid van de begeleidingscomités van de projecten
 - Federaal onderzoek dat bijdraagt tot de maatschappelijke uitdagingen en de doelstellingen inzake DO
 - Percentage federaal netwerkonderzoek
- Ontwikkelingssamenwerking
- Percentage van de ODA naar de armste/meest kwetsbare/meest fragiele landen
 - Percentage van de ODA besteed aan duurzame ontwikkelingsdoel-einden
 - Indicatoren ontwikkeld in het kader van de Parijs-agenda en het Busan-partnerschap, o.a. over ontbinding van de hulp, transparantie, voorspelbaarheid, gebruik van systemen partnerland, resultaatgerichtheid
 - De emissies op jaarbasis van broeikasgassen in de ontwikkelingslanden (ton CO₂-eq.)
 - Ontwikkelingshulp toegekend aan de ontwikkelingslanden tegen 2050 (industrielanden en België)

**GOUVERNEMENTS DE COMMUNAUTE ET DE REGION
GEMEENSCHAPS- EN GEWESTREGERINGEN
GEMEINSCHAFTS- UND REGIONALREGIERUNGEN**

VLAAMSE GEMEENSCHAP — COMMUNAUTE FLAMANDE

VLAAMSE OVERHEID

[2013/204921]

5 JULI 2013. — Besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater

De Vlaamse Regering,

Gelet op de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, artikel 2.3.1, eerste lid, 1°, 4° en 9°, artikel 2.3.2, § 1, tweede lid en § 2, derde lid;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 1 oktober 2004 houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater;

Gelet op het advies van de Inspectie van Financiën, gegeven op 1 februari 2013;

Gelet op de overlegvergadering van 20 maart 2013 met behoorlijk gemandateerde vertegenwoordigers van de Vereniging van de Vlaamse Provincies en van de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten;

Gelet op het advies van de SARO, gegeven op 27 maart 2013;

Gelet op advies 53.417/1 van de Raad van State, gegeven op 21 juni 2013, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport;

Na beraadslaging,

Besluit :

HOOFDSTUK 1. — *Definities*

Artikel 1. In dit besluit wordt verstaan onder :

1° aftappunt : de plaats waar hemelwater uit de hemelwaterput of uit de put die als dusdanig wordt gebruikt, wordt afgetapt voor nuttig gebruik;

2° afvalwater : het water waarvan de houder zich ontdoet, van plan is zich te ontdoen of zich moet ontdoen, met uitzondering van niet-verontreinigd hemelwater;

3° buffervolume van de buffervoorziening : het nuttige volume tussen overloop en uitlaat;

4° buffervoorziening : een voorziening voor het bufferen van hemelwater eventueel uitgerust met een vertraagde afvoer en een noodoverlaat;

5° buffervolume van de infiltratievoorziening : het nuttige volume tussen overloop en gemiddelde grondwaterstand;

6° groendak : een plat dak dat zo gebouwd wordt dat het begroeid kan worden met planten en waar er onder die planten een buffervolume voorzien is van minimaal 35 liter per vierkante meter;

7° hemelwater : de verzamelnaam voor regen, sneeuw, hagel, met inbegrip van dooiwater;

8° horizontale dakoppervlakte : de oppervlakte van de projectie van de buitenafmetingen van de overdekte constructie op een horizontaal vlak;

9° infiltratie : het insijpelen van hemelwater in de bodem;

10° infiltratievoorziening : een voorziening waarbij het opgevangen hemelwater in de bodem infiltreert;

11° lozing : de emissie naar daarvoor bestemde afvoerkanalen.

HOOFDSTUK 2. — *Toepassingsgebied*

Art. 2. Dit besluit bevat :

1° bepalingen omtrent de scheiding van hemelwater en afvalwater;

2° bepalingen omtrent het verplicht minimaal hergebruik van niet-verontreinigd hemelwater;

3° minimaal na te leven voorschriften voor de infiltratie, buffering en lozing van niet-verontreinigd hemelwater afkomstig van verhardingen en overdekte constructies.

Art. 3. Dit besluit is van toepassing op :

1° het bouwen, herbouwen of uitbreiden van overdekte constructies waarbij de nieuwe oppervlakte groter is dan 40 vierkante meter;

2° het aanleggen, heraanleggen of uitbreiden van verhardingen waarbij de nieuwe oppervlakte groter is dan 40 vierkante meter;

3° het aanleggen van een afwatering voor de constructies of de verhardingen vermeld in punt 1° of 2°, waarvan het hemelwater voorheen op natuurlijke wijze in de bodem infiltreerde;

4° verkavelingsaanvragen als vermeld in artikel 4.2.15, § 1 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening waarbij voorzien wordt in de aanleg van nieuwe wegenis.

Art. 4. Dit besluit is niet van toepassing op :

1° de delen van overdekte constructies waarbij het hemelwater dat erop valt op natuurlijke wijze op eigen terrein in de bodem infiltreert;

2° de delen van de verharding waarbij het hemelwater dat erop valt op natuurlijke wijze naast of door de verharding op eigen terrein in de bodem infiltreert;

3° de delen van de verharding waarvan het hemelwater dat erop valt door contact met de verharding zo vervuild wordt dat het overeenkomstig artikel 1.1.2. van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne als afvalwater wordt beschouwd;

4° de delen van de verharding die tot het openbaar wegdomein behoren op het ogenblik van de aanvraag of de uitvoering van de handelingen.

HOOFDSTUK 3. — *Algemene bepalingen*

Art. 5. § 1. De hemelwaterput, de infiltratie- of buffervoorziening of de lozingsbegrenzer worden uiterlijk bij de ingebruikname van de overdekte constructie of de verharding geplaatst en in gebruik genomen. Ze moeten vanaf dan ook in gebruik blijven.

§ 2. Bij stedenbouwkundig vergunningsplichtige of meldingsplichtige handelingen waarbij de plaatsing van een hemelwaterput, infiltratievoorziening of buffervolume vereist is volgens de bepalingen van dit besluit, worden de volgende zaken vermeld in het dossier en op de plannen, als ze van toepassing zijn :

1° de overdekte constructies en verhardingen waarbij het hemelwater dat erop valt op eigen terrein infiltreert;

2° de exacte plaatsing van de hemelwaterput en de inhoud ervan in liter, de totale horizontale dakoppervlakte en de verharde grondoppervlakte die op de hemelwaterput aangesloten worden in vierkante meter, de locatie en het niveau van de overloop alsook de aftappunten van het hemelwater;

3° de exacte plaatsing, omvang en diepte van de infiltratievoorziening, het buffervolume van de infiltratievoorziening in liter, de totale horizontale dakoppervlakte en de verharde grondoppervlakte die op de infiltratievoorziening aangesloten worden in vierkante meter en de locatie en het niveau van de overloop;

4° de exacte plaatsing, omvang en diepte van de buffervoorziening, het buffervolume van de voorziening in liter, de totale horizontale dakoppervlakte en de verharde grondoppervlakte die op de voorziening aangesloten worden in vierkante meter, en de locatie en het niveau van de leegloop en overloop;

5° de exacte dimensionering van eventuele gebundelde voorzieningen waarvan wordt gebruikgemaakt, en de totale horizontale dakoppervlakte en de verharde grondoppervlakte die op de gebundelde voorziening aangesloten worden.

Art. 6. Als de bouwheer een afvoer van het hemelwater moet aanleggen, is hij verplicht het overtollige hemelwater minstens tot aan het lozingspunt gescheiden af te voeren van het afvalwater. Voor bestaande gebouwen die in een gesloten bebouwing worden uitgebreid, is de scheiding tussen afvalwater en hemelwater dat afkomstig is van overdekte constructies en verhardingen alleen verplicht als daarvoor geen bijkomende leidingen onder of door het gebouw moeten worden aangelegd.

Art. 7. Aan de bepalingen van dit besluit kan zowel worden voldaan door de aanleg van afzonderlijke voorzieningen als door de aanleg van gebundelde voorzieningen die voor verschillende overdekte constructies of verhardingen in een oplossing voorzien. Gebundelde voorzieningen worden gedimensioneerd op basis van de som van de oppervlakten die erop aangesloten worden.

Art. 8. Als gekozen wordt voor een oplossing met verschillende voorzieningen is de dimensionering van elke voorziening in overeenstemming met de oppervlakten die erop aangesloten worden en het gerealiseerde gebruik of ledigingsdebiet.

Als een afwatering wordt aangelegd voor de constructies of de verhardingen vermeld in artikel 3, 1° of 2° waarvan het hemelwater voorheen op natuurlijke wijze in de bodem infiltreerde, worden voorzieningen uitgewerkt voor de constructies of de verhardingen die op de afwatering aangesloten zijn.

HOOFDSTUK 4. — *Normen inzake de verplichte plaatsing van een hemelwaterput, infiltratievoorziening of buffervoorziening met vertraagde afvoer*

Art. 9. § 1. Bij nieuwbouw of herbouw van eengezinswoningen is de plaatsing van een of meer hemelwaterputten met een totale minimale inhoud van 5 000 liter verplicht.

Bij nieuwbouw of herbouw van gebouwen groter dan 100 vierkante meter, andere dan eengezinswoningen, is de plaatsing van een of meer hemelwaterputten verplicht. Het volume van de hemelwaterput bedraagt minimaal 50 liter per vierkante meter horizontale dakoppervlakte, afgerond naar het hogere duizendtal, met een maximale inhoud van 10 000 liter, tenzij gemotiveerd aangetoond kan worden dat een groter nuttig hergebruik mogelijk is of zal zijn.

§ 2. De hemelwaterputten worden uitgerust met een operationele pompinstallatie en een of meerdere aftappunten die het gebruik van het opgevangen hemelwater mogelijk maken, tenzij de aftappunten gravitair gevoed kunnen worden.

De noodoverloop van de hemelwaterput wordt aangesloten op een infiltratievoorziening of een buffervoorziening als die aanwezig of verplicht is overeenkomstig dit besluit.

Gebouwen die volledig voorzien zijn van een groendak, hoeven niet aangesloten te worden op de hemelwaterput en hoeven niet in rekening gebracht te worden bij de berekening van de minimale inhoud van de regenwaterput.

Art. 10. § 1. Een vergunning of melding voor de bouw, herbouw of uitbreiding van een overdekte constructie of de aanleg, heraanleg of uitbreiding van verhardingen kan alleen verleend worden of verricht worden voor zover voorzien is in de plaatsing van een infiltratievoorziening volgens de bepalingen van dit besluit behalve als het goed kleiner is dan 250 vierkante meter.

§ 2. De plaatsing van een infiltratievoorziening is niet toegelaten als het goed gelegen is in een beschermingszone type I of II van een drinkwaterwingebied, zoals afgebakend ter uitvoering van artikel 3, § 1, 2° van het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer en artikel 20 van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart 1985 houdende nadere regelen voor de afbakening van waterwingebieden en beschermingszones.

In de gevallen vermeld in het eerste lid wordt een buffervoorziening geplaatst overeenkomstig de bepalingen van artikel 11 van dit besluit.

§ 3. De infiltratieoppervlakte van de infiltratievoorziening bedraagt minimaal 4 vierkante meter per 100 vierkante meter afwaterende oppervlakte, bepaald op de wijze vermeld in paragraaf 4. Het buffervolume van de infiltratievoorziening bedraagt minimaal 25 liter per vierkante meter afwaterende oppervlakte, bepaald op de wijze vermeld in paragraaf 4.

Met behoud van de afwijkingsmogelijkheid vermeld in artikel 13, kan van de afmetingen vermeld in het eerste lid alleen afgeweken worden als de aanvrager aantoont dat de door hem voorgestelde oplossing een afdoende buffer- en infiltratiecapaciteit heeft.

§ 4. De in rekening te brengen afwaterende oppervlakte voor de dimensionering van een infiltratievoorziening is de som van :

- 1° de verharde grondoppervlakten die nieuw aangelegd of heraangelegd worden;
- 2° een deel van of in voorkomend geval de volledige bestaande verharde grondoppervlakte voor zover deze nog niet is aangesloten op een hemelwaterput, infiltratievoorziening of buffervoorziening;
- 3° de horizontale dakoppervlakten van de nieuw te bouwen of te herbouwen overdekte constructies;
- 4° een deel van of in voorkomend geval de volledige horizontale dakoppervlakte van de bestaande constructie waar tegenaan gebouwd wordt voor zover deze nog niet is aangesloten op een hemelwaterput, infiltratievoorziening of buffervoorziening.

Het deel van de bestaande verharde grondoppervlakte of van de horizontale dakoppervlakte van de bestaande aansluitende constructie dat mee in rekening gebracht moet worden voor de dimensionering van de infiltratievoorziening wordt beperkt tot de oppervlakte van de nieuwe of heraangelegde verharding of overdekte constructie.

Als in een hemelwaterput wordt voorzien die voldoet aan de bepalingen van artikel 9 mag de afwaterende oppervlakte verminderd worden met 60 vierkante meter.

Voor de bepaling van de in rekening te brengen afwaterende oppervlakte vermeld in het eerste lid worden de horizontale dakoppervlakten van de delen van de daken die zijn uitgerust met een groendak gedeeld door twee.

Art. 11. Als een buffervoorziening moet aangelegd worden overeenkomstig de bepalingen van artikel 10, § 2 bedraagt het buffervolume van de buffervoorziening minimaal 25 liter per vierkante meter afwaterende oppervlakte, bepaald op de wijze vermeld in artikel 10, § 4.

Als de afwaterende oppervlakte groter is dan 2 500 vierkante meter wordt de buffervoorziening uitgerust met een vertraagde afvoer met een maximaal ledigingsdebiet van 20 liter per seconde en per aangesloten hectare.

HOOFDSTUK 5. — *Collectieve infiltratie en buffering bij verkavelingen*

Art. 12. Een verkavelingsvergunning waarbij nieuwe wegen worden aangelegd als vermeld in artikel 3, 4° kan alleen verleend worden als voorzien is in de plaatsing van collectieve voorzieningen voor infiltratie of buffering die voldoen aan de bepalingen van artikel 10 en 11.

Voor de berekening van de dimensionering van de infiltratie- of buffervoorziening wordt uitgegaan van de oppervlakte van de aan te sluiten wegverharding vermeerderd met 80 vierkante meter per kavel binnen de verkaveling.

De verplichtingen op de individuele kavels, zoals bepaald in dit besluit, blijven onverminderd van toepassing.

HOOFDSTUK 6. — *Afwijkingsmogelijkheden*

Art. 13. Het vergunningverlenende bestuursorgaan kan bij de beoordeling van de aanvraag in uitzonderlijke gevallen afwijkingen toestaan van de verplichtingen van dit besluit als dat om specifieke redenen met betrekking tot de mogelijkheden van hergebruik of plaatselijke terreinkenmerken verantwoord of noodzakelijk is.

Het vergunningverlenende bestuursorgaan houdt daarbij rekening met de relevante bepalingen van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid en de uitvoeringsbesluiten, in het bijzonder met de bepalingen van artikel 8 van het decreet over de watertoets.

HOOFDSTUK 7. — *Slotbepalingen*

Art. 14. Het besluit van de Vlaamse Regering van 1 oktober 2004 houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater, gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 10 september 2010, wordt opgeheven.

Art. 15. De provincieraad van Vlaams-Brabant brengt de provinciale stedenbouwkundige verordeningen binnen een termijn van zes maanden in overeenstemming met de voorschriften van dit besluit.

De gemeenteraden brengen de gemeentelijke stedenbouwkundige verordeningen binnen een termijn van zes maanden in overeenstemming met de voorschriften van dit besluit.

Art. 16. Aanvragen voor stedenbouwkundige vergunningen en verkavelingen die ingediend zijn voor de inwerkingtreding van dit besluit worden behandeld volgens de bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 oktober 2004 houdende de vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater.

Art. 17. Dit besluit treedt in werking op de eerste dag van de derde maand die volgt op de maand waarin het in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt.

Art. 18. De Vlaamse minister, bevoegd voor de Ruimtelijke Ordening, is belast met de uitvoering van dit besluit.
Brussel, 5 juli 2013.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
K. PEETERS

De Vlaamse minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport,
Ph. MUYTERS